

Консультація для вихователів

«Секрети пальчикового театру»

На основі практики я дійшла висновку, що розвиток мовлення у дітей тісно пов'язаний з розвитком їхніх рухів, в основі яких важливе місце посідає сформованість дрібної моторики рук. Так, помічено, що малюнки які швидко повторюють за вихователем за його рухи пальцями, добре й розмовляють. І навпаки, якщо діти не розмовляють, або розмовляють погано, то й пальці у них напружені, згинаються і розгинаються тільки всі разом, або ж мляві й не виконують окремих рухів.

До мовних, математичних та інших занять я ретельно готувалась, заздалегідь обмірковувала необхідні рухи, заучувала на пам'ять текст і виразно розповідала його. Для розвитку дрібної моторики рук використовувала такий матеріал: мозаїку(малу й велику); башточки різної висоти; коробочки для зберігання у них дрібних камінчиків, жолудів тощо; пористі губки для тренування п'ястевих м'язів; колечка різного розміру для нанизування їх на стрижень; різноколірні клубочки ниток для перемотування; посібники для застібування гудзиків, кнопок та гапличків; мотузки різної товщини для зав'язування та розв'язування вузлів; маленькі іграшки для розвитку дотикового сприймання; дощечки с шаром пластиліну для декорування основи дрібними камінчиками; пластмасові та дерев'яні палички для викладання «узорів» за зразком.

Практикувала на заняттях і в повсякденній роботі так званий пальчиковий театр: п'яти-десяти хвилин протягом дня цілком досить, щоб стимулювати мовну активність дитини. Ось які вправи і забавлянки я пропонувала своїм вихованцям.

Перший цикл

1. **«Долоні на столі»-** на рахунок «один,два» розчепірити пальці, потім звести до купи
2. **«Долоня, кулак, ребро»-** на рахунок «один,два,три» послідовно виконувати зазначені рухи.
3. **«Пальчики вітаються»-** на рахунок «один,два, три, чотири, п'ять» по черзі з'єднувати пальці обох рук: великий з великим, вказівний із вказівним, і т.д.
4. **«Чоловічок»-** вказівний та середній пальці правої, а потім лівої руки «бігають» по столі.
5. **«Біг наввипередки»-** рухи попередньої вправи виконують обидві руки водночас.
6. **Забавлянка «Пальчик-пальчик»:**
 - пальчик , пальчик, що робив? - з оцим пальчиком я кашу їв
 - з оцим братком у ліс ходив, - з оцим братком виводив слів
 - оцим братком я борщ варив

Промовляючи слова, послідовно торкайтесь кінчиком великого пальця кінчиків інших пальців, починаючи з вказівного.

Другий цикл

1. «Коза»- витягнути вказівний палець та мізинець правої руки, потім – лівої.
2. «Козенята»- рухи такі самі, але вже обома руками, з'єднуючи їх.
3. «Зайці»- витягнути в гору вказівний та середній пальці, а великий, безіменний та мізинець стулить.
4. «Дерева»- підняти вгору обидві руки долонями до себе, широко розвівши пальці.
5. Забавлянки «Білка»:
Іде білка своїм возом.
Каже:- я підвести можу
Лисичку – сестричку,
Горобчика, синичку
Ведмеда товстоп'ятого
Ще й зайчика вухатого

Вихователь і діти пальцями лівої руки згинають по черзі пальці правої руки, починаючи з великого пальця.

Третій цикл

1. «Прапорці»- великий палець витягнути в гору, решту пальців стулити й випростати.
2. «Пташки»- великий палець по черзі з'єднувати з іншими.
3. «Гніздечко»- стиснувши пальці обох рук, з'єднати їх у вигляді чашки.
4. «Квітка»- рух такий самий, але вже з розведеними пальцями.
5. «Корінці рослини»- притиснути долоні одну до одної пальцями до низу.
6. Забавлянка «Цей ось пальчик»:
Цей ось пальчик-мій дідусь,
Цей ось пальчик- мій татусь,
Цей ось пальчик-моя баба,
Цей ось пальчик-моя мама,
Цей ось пальчик-я.
Ось і вся моя сім'я.

Стиснувши пальці лівої руки в кулачок, діти слухають забавлянки і по черзі розгинають пальці, починають з великого.

Четвертий цикл

1. «Бджола»- вказівним пальцем правої, потім лівої руки робити колові рухи.
2. «Бджоли»- такі самі рухи, але вже обома руками.
3. «Човен»- пальці обох рук стиснути, спрямувавши їх уперед, з'єднати долоні й злегка розгорнути.
4. «Сонячні промені»- схрестивши пальці, підняти руки вгору й розвести пальці.
5. «Пасажири в автобусі»- схрестити пальці обох рук і повернути долоні зовнішнім боком до підлоги, великі пальці рук витягнути в гору.

6. **Забавлянки «Цей ось пальчик»:**

Цей ось пальчик спочивав,
Цей ось пальчик задрімав,
Цей ось пальчик в ліжку ліг,
Цей ось пальчик раптом плиг.
Тихше, пальчик, не стрибай,
Братикам поспати дай.
Встали пальчики. Ура!
В дитсадок іти пора.

Піднести ліву руку долонею до себе, а правою рукою відповідно до тексту по черзі згинати пальці, починаючи з мізинця на останні два рядки вихователь і діти розгинають усі пальці.

П'ятий цикл

1. «Замок»- на рахунок «один» стулити долоні, на «два» – з'єднати в замок.
2. «Лисичка і зайці»- лисичка скрадається: всі пальці повільно «крокують» по столу в перед; заєць тікає: пальці швидко рухаються назад.
3. «Павук»- зігнути пальці повільно рухаються по столу.
4. «Метелик»- з'єднавши долоні зовнішнім боком, швидко ворушити щільно стиснутими пальцями: «метелик трипоче крильцями».

5. **Забавлянка «нумо, братця, до роботи»:**

Нумо, братця, до роботи!
Покажіть свою охоту:
Більшому рубати дрова,
А тобі вогонь розкласти,
А тобі носити воду,
А тобі варити кашу.
А маленькому співати

**Та ще й гарно танцювати,
Братців рідних забавляти.**

Вихователь і діти, звертаючись до правої руки, стиснути в кулак, по черзі розгинаючи всі пальці.

Шостий цикл

1. «**Двоє розмовляють**»- стиснути руки в кулак, великі пальці витягнути в гору й зблизит.
2. «**Стіл**»- праву руку стиснути в кулак, на неї горизонтально покласти ліву долоню.
3. «**Крісло**»- праву руку стиснути в кулак, а ліву вертикально прикрати до неї.
4. «**Ворота**»- з'єднати кінчики середнього та безіменного пальців обох рук, великі пальці підняти в гору або сховати в середину.
5. «**Лист**»- підняти долоні вгору внутрішнім боком одна до одної, зігнути пальці горизонтально й з'єднати кінчики середнього та безіменного пальців обох рук.

6. Потішка «Погреби»:

**Раз,два, три, чотири, п'ять,
Ми йдемо гриби шукати,
Цей ось пальчик в ліс пішов,
Цей ось пальчик гриб знайшов,
Цей ось пальчик раду дав,
Цей ось пальчик зготував,
Цей ось пальчик гарно з'їв,
І від цього потовстів.**

По черзі згинати пальці, починаючи з мізинця.

Сьомий цикл

1. «**Ромашка**»- з'єднавши обидві руки низом долонь, розчепірити пальці.
2. «**Тюльпан**»- напівзігнуті пальці обох рук з'єднати, утворивши голівку квітки. На рахунок «один,два» згинати і рогинати п'ясти
3. **Забавлянка «Червонесенькі квіти»:**

**Червонесенькі квітки
Розтулили пелюстки,
Вітер легко дише -
Квітоньки колише.
Червонесенькі квітки
Постуляли пелюстки,
Тихо засинають**

Голівки стуляють.

З'єднати долоні з напівзігнутими пальцями, утворивши голівку нерозквітлої квітки. Повільно розгорнути пальці – «пелюстки» потім стулити їх і легенько погойдати «голівкою».

Восьмий цикл

1. **«Равлик з вусиками»**- покласти праву долоню внутрішнім боком на стіл, підняти вгору вказівний та середній пальці розчепірити їх.
2. **«Равликова хатка»**- праву долоню покласти на стіл, лівою накрити її.
3. **«Їжак»**- з'єднати долоні, спрямувати пальці вгору й розчепірити їх.
4. **«Кіт»**- зігнути середній та безіменний пальці правої руки притиснути їх до долоні великим пальцем; вказівний палець та мізинець злегка зігнути й підняти руки вгору.
5. **«Вовк»**- з'єднати середній та безіменний пальці правої руки, вказівний палець та мізинець злегка зігнути й підняти руки вгору.

6. Забавлянка «Апельсин»

**Миділили апельсин,
Апельсин на всіх один.
Оця часточка – котові,
Оця частка - їжаківі,
Оця частка слимакові.
Ще одненька для зозульки,
А вовчиську буде шкурка.**

Дев'ятий цикл

1. **«Ножиці»**- вказівний та середній пальці обох рук імітують стриження волосся.
2. **«Дзвін»**- схрестити пальці обох рук, опукло з'єднавши долоні зовнішнім боком дорого; опустити середній палець правої руки вниз і вільно рухати ним.
3. **«Будинок»**- з'єднати похило кінчики пальців правої та лівої руки.
4. **«Дужка з водою»**- пальці лівої руки стиснути в кулак, лишивши зверху дірку.
5. **«Пожежник»**- вказівний та середній пальці правої руки «біжать» по іграшковій драбинці.

6. Забавлянка «Хованка»:

**Пальці в хованку всі гралась,
І гарненько поховались.
Ось так, ось так
Всі гарненько поховались**

7. **Забавлянка «Сорока-ворона»**- промовляючи текст, дитина вказівним пальцем правої руки водить по лівій долоні: на слова «Цьому дала» згинає по черзі кожний палець руки, крім мізинця.

